

vízvezető árkok futnak, azoktól É-ra egykori érmeder húzódik. A település D-i szélén felszíni épületek oszlophelyeit bontottuk ki.

A gödrök kerek vagy ovális alakúak, faluk egyenesen szűkülő, egyenesen vagy ívelten bővülő, aljuk egyenes vagy ívelt. A feltárt cölöphelyek több esetben szabályos rendszerben jelentkeztek, de a felszíni, faszerkezetes építményeket a nyomvonal szűkös volta miatt nem minden esetben lehetett rekonstruálni. Mindössze a 23. és a 24. objektumok esetében tudtuk megfigyelni, hogy az 5 cölöplyuk, két Ny–K irányú, egymással párhuzamos tengely mentén helyezkedett el. A felszíni épület az egyetlen félig földbe mélyített, egyenesen szűkülő falú, téglalap alakú, É–D hossz tengelyű ház mellett, attól D-re került elő. Az építmény közepén, ill. az É-i, hosszanti faltól kb. 50 cm-re további két cölöphelyet bontottunk ki. A vízvezető vagy kerítő funkciójú árkok Ny–K, ÉNy–DK vagy ÉK–DNy irányúak, faluk ívelten vagy egyenesen szűkülő, aljuk ívelt. A lelőhely déli részén, a sárga, homokos altalajon kerek, vörösre átégett tűzhely nyomát dokumentáltuk.

A leletanyag egy részét korongolt, szürke hombár-, duzzadt peremű tál-, vízszintesen kihajló, síkozott peremű tál- és korsótöredékek, másik részét kézzel formált fedő- és fazéktöredékek alkotják. Az egyik gödörből egy 10 cm magas, kézzel formált bögre került elő. Két-három objektumban római importedény-töredékeket (terra sigillata, vörösre festett tál) is találtunk. A használati tárgyak közül őrlő- és fenőkövek, edények aljából vagy oldalából kialakított orsókarika, ill. állati hosszúcsontból készített, egyik oldalán simára csiszolt felületű csontkorsolya-töredék említhető meg. Az állatcsontok között megtalálhatók a sertés-, kutya-, szarvasmarha- és lómaradványok. A településrészlet a felszínre került leletanyag alapján a Kr. u. 2–3. századra keltezhető.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Botyán Katinka, Császi Dávid, Molnár Zsolt technikusok.

GULYÁS GYÖNGYI

108. Bugac, Monostori-erdő K-i oldala (KÖH 69229)

(Bács-Kiskun megye) B, Sza, Kö, I

A lelőhely Bugac belterületétől DK-re, a Monostori-erdő és a Galambos-éri-csatorna egyik ágát kísérő Zsomborrét között található. A Horvát Tranzit gázszállító vezeték építéséhez kapcsolódó terepbejárás során azonosított lelőhely (HT-11.) hosszanti, É–D-i tengelyében a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai 2009. augusztus 17. és szeptember 17. között végeztek megelőző régészeti feltárást, 1741 m²-en.

Az objektumok elsősorban a kutatható terület középső és D-i részén jelentkeztek, közepes intenzitással.

A lelőhely É-i végétől kb. 400 m hosszan, a felső, szántott humuszréteg alatt további három eltemetett humuszréteget figyeltünk meg, amelyeket futóhomok-rétegek választottak el egymástól. Mind a négy rétegben régészeti érintettséget mutattunk ki. A kijelölt nyomvonalszakasz D-i, mélyebben fekvő részén ez a fajta rétegződés megszűnt, a 30–70 cm vastag humuszréteg alatt közvetlenül jelentkezett a szürke, homokos-agyagos altalaj.

Összesen 101 objektumot tártunk fel, amelyek közül 3 kora bronzkori, 91 szarmata kori, 2 középkori, míg 5 ismeretlen korú volt. A szarmata teleprészlet leggyakoribb jelenségei a gödrök és az árkok voltak. Emellett 2 földbe mélyített házat is kibontottunk, amelyek egyike teljes terjedelmében a kutatható területen belülré esett. Tetőszerkezetét egyetlen, központi cölöp tartotta. A ház gödrét másodlagosan felhasználták egy füstölő megépítése alkalmával, melynek kürtőjét beomlott állapotban találtuk meg.

Több, a szarmata telepek esetében megszokott jelenség hiányzott a bugaci lelőhelyen. A sajátos talajszerkezet miatt nem kerültek elő például a jellegzetes méhkas alakú tárológödrök, az ezekre jellemző hamus, salakos, kormos, paticsos betöltéssel. A nagy mennyiségű leletanyag helyett ezen a lelőhelyen meglehetősen kevés kerámia és állatcsont látott napvilágot. A patics hiánya az objektumokban arra utal, hogy az építkezések során nem az agyag volt az elsődleges alapanyag, hanem a futóhomok és a helyben bányászott mészkő keverékével pótolták azt, amelynek nyomait több alkalommal regisztráltuk.

A kora bronzkori, a Makó-kultúrához sorolható szórványos leletanyagból egy belsődíszes, talpas tál töredékét érdemes kiemelni.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a kecskeméti Katona József Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Czegléczki Tibor, Szabados György, Szöllősi Géza technikusok.

DEÁK ANDREA

109. Bugac, Szentkút-ér (KÖH 69225)

(Bács-Kiskun megye) Á

A lelőhely Bugac községtől K-re, a Bugac–Kiskunfélegyháza út É-i szomszédságában, egy lankás dombon található. A Horvát Tranzit gázszállító vezeték építését megelőzően 2009. október 20. és november 4. között, 5 m szélességben, 110 m hosszan folytattak megelőző feltárást a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai az előzetes terepbejárások során azonosított lelőhely (HT-5.) középső területén.

Egy Árpád-kori telep nyomaira bukkantunk. Egy félig földbe mélyített, téglalap alakú, cölöphelyes ház mellett két további objektumról is feltételezhető, hogy épület volt, ám ezen objektumok nagyobb része kívül esett a feltárássra kijelölt területen. Kibontottuk 5 árok